

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 1. Paßiones sunt extra genus morum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

§. I. Passiones sunt extra genus morum.

Stoici censebant omnes Passiones esse malas in genere moris. Peripatetici moderatas Passiones bonas esse dixerunt, immoderatas in vitio posuerunt: ambo vehementer errant: si quid enim hic mali esset, non nobis, sed Deo imputandum esset: quod absurdum, consistit enim in hisce bona pars conditionis humanæ, & fere potissimum per illas homines sumus. Et demptis hisce unâ cum sensibus, non est, quod nos amplius homines esse existimemus, sunt igitur in genere naturæ admodum bonæ Passiones, licet quædam nobis injucundæ sint, seu male afficientes (ut dolor, timor &c.) & in genere morum nobis neque bonæ neque malæ sunt, sed habent se sicut videre, & audire &c. propter quæ nemo probus aut improbus vocatur.

Sed dices, Passiones quædam sunt turpes, libidinosæ, obscæne, nefariæ, quibus homines ad facinora, cædes & horribiles incestus concitantur. Resp. Quod concitantur ab illis, hoc malum est; ipsæ vero Passiones in se non sunt malæ; tantum enim continent in se certam perceptionem,

ptionem, nobis obvenientem à corpore, & necessario in nos derivatam, non tam à corpore (quod res bruta est, & per consequens nihil potest vera efficientia causare) quam ab auctore corporis, conditionisque nostræ humanæ. Quod vero nos Passiones nostras sequamur, hoc turpe est: quia auctor noster non voluit, ut iis abducti aliquod ageremus aut agere omitteremus. Sed totos subjecit nos Rationi, voluitque ut ex præscripto ejus omnia & faceremus, & facere omitteremus. Sicuti sensus cum nobis dedit, noluit tamen iis nos in veritatis indagatione, sed innatis nobis notionibus & ideis uti: unde incidenter patet eodem loco esse habendos eos qui sensum sequuntur in Philosophia, atque eos, qui Passiones suas sequuntur in Ethica.

NB. Non tantum sequi nos sæpenumero Passiones nostras; sed habere etiam magnam propensionem ad sequendum eas: quæ est veluti effæminatio quædam nostri, qua non satis ad Rationem, quæ sola nos movere deberet, attendimus, semperque vacillamus, an ductui ejus obsequi velimus, an ei nuncium mittere; magisque semper ad ea inclinamus, ad quæ passio trahit. In qua propensione, effæminatione & vacillatione magna inest turpitudine:
quam

80 *Passiones sunt extra genus morum, §. 1.*

quam quidam non bene ab ipsis Passionibus distinguunt, quidam turpitudinem illam, quam sibi ipsis imputare debuerant, in Passiones suas, auctoremque earum Deum (nam hoc inde consequens est) re-tulerunt. Est igitur in libidine V. G. carnali (quæ passio quædam est admodum vehemens, præsertim in juvenibus) sensus quidam sive perceptio: & hætenus nihil mali sentit; deinde propensio quædam ad standum in ista Passione, seu delectatione ad aliam, quo ea quasi impellere videtur, exsequendum; & in his omnibus turpitudinis atque peccatum est.

Unde fit etiam ut honesti homines atque ingeniosi, quarundam Passionum conscientia commoti erubescant, atque pudore suffundantur, quod non ex sensu, quod Passiones in se experiuntur, fieri dicendum est, sed ex propensione deserendi Rationem, & sequendi Passionem, quam simul in se persentiscunt. In hac enim propensione, & (ut vocavimus) effæminatione non leve (nota) propudium est.

Petes unde propensio ista in nobis?
Resp. Quia infantes nati sumus: inde enim factum, ut sensibus atque Passionibus ante quam Rationibus (ut alibi forte demonstrabimus) adhæserimus. Sed cur infantes

infantes nati sumus, & non potius viri cum pleno usu Rationis? hic Philophia sistit.

NB. Ex Theologia notum est, primos nostros parentes creatos fuisse non infantes, sed adultos, quia perfecta erant Dei opera: Post lapsum vero mox infantes prodire, & infantes fuerunt omnes, quos generaverunt. Vide annotata nostra latiora in Cartesium, præsertim ad §. §. illos, qui agunt de origine erroris §. 71. &c.

§. 2. Actio ex Passione.

VITA VULGI.

Vulgus quæ agit, ex Passione fere agit: nam primum quidem ad literas & institutum aliquod vitæ adiguntur metu sub parentibus, præceptoribus & pædagogis. Ubi assueti sunt illi instituto vitæ, sæpe etiam amant illud, & per amorem & familiaritatem (quæ item Passiones sunt) ei adhærescunt: & fortius adhuc agglutinantur & agitantur metu insoliti, quo metu vulgus omne maximopere perterretur: usque adeo ut plurimos eorum videamus, cum vitæ conditionem mutare coguntur, simul etiam vitam cum morte commutare. Atque hic est primus sive infimus
e gradus